

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ОРГАНІЗОВАНИХ РИНКАХ КАПІТАЛУ

ПРОСКУРІВСЬКИЙ Михайло

аспірант кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі,
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0009-0000-9508-1939>
e-mail: mykhailo.proskurivskyi@gmail.com

ДОЛОБАНЬКО Артем

аспірант кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький
e-mail: dolobanko@gmail.com

ГОНЧАР Василь

аспірант кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі,
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0009-0001-5707-089X>
e-mail: goncharukr@ukr.net

У даній статті досліджуються основні можливості, які надають бізнес-структурам організовані ринки капіталу, а також головні аспекти управління інвестиційною діяльністю підприємства на організованих ринках капіталу, зокрема, сутність, завдання та стратегічні підходи до оптимізації інвестиційної ефективності підприємства.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, фінансовий менеджмент, ринки капіталу, фондовий ринок, управління інвестиціями, управління інвестиційною діяльністю, фінансові інструменти, фінансові активи.

ESSENCE AND TASKS OF MANAGING THE INVESTMENT ACTIVITIES OF AN ENTERPRISE IN ORGANIZED CAPITAL MARKETS

PROSKURIVSKYI Mykhailo, DOLOBANKO Artem, GONCHAR Vasyi

Khmelnytskyi National University

This article describes the opportunities that organized capital markets provide to business structures, as well as the main aspects of managing a company's investment activities in organized capital markets. This includes the essence, tasks, and strategic approaches to optimizing the investment efficiency of the enterprise. The quality of financial management and its role in managing enterprise activities is becoming increasingly important for many business structures. The number of new risks and challenges that need to be mitigated, along with the growing array of financial instruments available both in Ukraine and globally, necessitates a systematic approach to managing the investment activities of enterprises. Managing enterprise investment activities in organized capital markets is relevant for several reasons. Enterprises operate in highly competitive environments, requiring effective investment management to remain competitive and enhance market positions. Organized capital markets bring together investors from around the world, offering enterprises opportunities to obtain capital for their investment projects and expansion. Investment activities have become more complex due to the emergence of new financial instruments and economic trends, requiring specialized approaches to investment management. Effective investment management allows enterprises to formulate long-term development strategies, promoting innovation and enhancing operational efficiency. Analyzing and developing an effective investment strategy in organized capital markets is crucial for the growth, sustainability, and development of enterprises. Previous researches on enterprise investment management in organized capital markets highlight the importance of effective financial investment management for enhancing the profitability and financial stability of enterprises. Comprehensive strategies are needed also to make strategic financial investments for diversification and long-term growth, despite existing infrastructural, economic, and political challenges. The importance of effective portfolio management of financial investments, particularly in unstable markets, is also emphasized. Financial investments offer significant advantages by utilizing a broad spectrum of investment instruments across the profitability-risk and profitability-liquidity spectrum, making them a flexible and essential aspect of enterprise strategy. In summary, the essence of managing enterprise investment activities in organized capital markets involves defining investment goals and ways to achieve them, evaluating investment objects, managing the investment portfolio, and analyzing investment efficiency. The tasks of such activities are to achieve the defined investment goals using the specific characteristics of the company and advantages of assets traded in organized capital markets.

Keywords: investment activities, financial management, capital markets, stock market, investment management, management of investment activities, financial instruments, financial assets.

ПРОСКУРІВСЬКИЙ, М., ДОЛОБАНЬКО, А., & ГОНЧАР, В. (2024). ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ОРГАНІЗОВАНИХ РИНКАХ КАПІТАЛУ. *Development Service*

PROSKURIVSKYI, M., DOLOBANKO, A., & GONCHAR, V. (2024). ESSENCE AND TASKS OF MANAGING THE INVESTMENT ACTIVITIES OF AN ENTERPRISE IN ORGANIZED CAPITAL MARKETS. *Development Service Industry*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасному світі організовані ринки капіталу відіграють вирішальну роль у фінансовій системі, забезпечуючи підприємствам доступ до інвестиційних ресурсів та створюючи умови для прозорого ціноутворення вартості різноманітних активів, прямо чи опосередковано. Ці ринки є одним із ключових джерел фінансування та надають чимало інших можливостей для компаній, які прагнуть розвитку та ефективного управління своєю фінансово-інвестиційною діяльністю.

Якість фінансового менеджменту і його роль в управлінні діяльністю підприємства стає все більш важливою для багатьох бізнес-структур в Україні. Кількість нових ризиків і викликів, які потребують компенсації і подолання, а також набір фінансових інструментів, що стають доступними і в Україні, і у глобальному світі, невпинно зростають. Тому існує необхідність у систематизації підходів до управління інвестиційною діяльністю підприємства, зокрема, на організованих ринках капіталу.

Тема управління інвестиційною діяльністю підприємства на організованих ринках капіталу є актуальною з кількох причин:

1. Зростання конкуренції: Підприємства діють в умовах високої конкуренції, тому їм потрібно ефективно управляти своїми інвестиціями, щоб залишатися конкурентоспроможними та розвивати свої ринкові позиції.
2. Глобалізація ринків: Організовані ринки капіталу об'єднують інвесторів з усього світу, надаючи підприємствам можливість отримувати капітал для своїх інвестиційних проєктів та розширення.
3. Високий рівень ризиків: Інвестування на організованих ринках капіталу передбачає значні ризики через волатильність цін на фінансові інструменти, макроекономічні зміни та політичні фактори. Управління цими ризиками є вирішальним для успіху підприємства.
4. Складність інвестиційних рішень: Інвестиційна діяльність підприємств стала набагато складнішою через появу нових фінансових інструментів та економічних трендів, що вимагає спеціалізованого підходу до управління інвестиціями.
5. Регулювання та законодавство: Сучасне регулювання інвестиційної діяльності постійно змінюється, вимагаючи від підприємств дотримання вимог та адаптації інвестиційних стратегій.
6. Стратегічний розвиток: Ефективне управління інвестиційною діяльністю дозволяє підприємству формувати довгострокові стратегії розвитку, сприяючи впровадженню інновацій та підвищенню ефективності операційної діяльності.

Таким чином, аналіз та розробка ефективної інвестиційної стратегії на організованих ринках капіталу є важливими для зростання, стійкості та розвитку підприємства.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Раніше управління інвестиційною діяльністю підприємства на організованих ринках капіталу розглядалося переважно в контексті загальної теми управління фінансовими інвестиціями підприємства, а також було здійснено окремі спеціалізовані дослідження фінансових інвестицій на фондовому ринку.

Зокрема, Грищенко І.С. [1] підкреслює важливість ефективного управління фінансовими інвестиціями для підвищення конкурентоспроможності та фінансової стабільності українських підприємств. Він акцентує на необхідності розробки комплексних стратегій для залучення інвестицій, зосереджуючись на інвестуванні у статутні фонди, прибуткові грошові інструменти та ринкові цінні папери, такі як акції та облігації. У дослідженні підкреслюється, що стратегічні фінансові інвестиції можуть служити інструментами диверсифікації та досягнення довгострокового зростання, але на даний момент існують значні інфраструктурні, економічні та політичні виклики щодо того, щоб управління фінансовими інвестиціями було дійсно ефективним.

Тимошик Н.С. [2] зазначає про важливість ефективного управління портфелем фінансових інвестицій, особливо в умовах нестабільного ринку. У дослідженні розглядають етапи оперативного управління, включаючи постійний моніторинг ринку, аналіз інвестиційних інструментів, оцінку прибутковості та ризику портфеля, а також реструктуризацію інвестиційного портфеля. Наголошується, що фінансові інвестиції можуть надати значні переваги, використовуючи широкий спектр інвестиційних інструментів за шкалою дохідність-ризик та дохідність-ліквідність, роблячи їх гнучким і необхідним аспектом стратегії підприємства.

Коваленко Ю.М., Корнєєв В.В., Белінська Я.В. [3, 4] розглядають класифікацію учасників ринків капіталів, описують сутність та етапність управління фінансовими інвестиціями інституційними інвесторами, зокрема процес моніторингу фінансового ринку, аналіз інвестиційних інструментів та інвестиційного портфеля з метою підтримання цільових параметрів дохідності, ліквідності та ризику.

Іванюта М.О. [5] розглядає використання торговельними підприємствами фінансових інвестицій як засіб ефективного вкладення тимчасово вільного грошового капіталу у високодохідні цінні папери. Основна

увага приділяється інвестуванню в фондові інструменти, зокрема акції, облігації та інші папери, та необхідності формування диверсифікованого інвестиційного портфелю для мінімізації ризиків та максимізації доходів. Важливу роль відведено фундаментальному і технічному аналізу для оцінки інвестиційної привабливості цінних паперів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інвестиційна діяльність підприємства є однією з основних складових його стратегічного розвитку. У сучасному світі підприємства прагнуть залишатися конкурентоспроможними, посилювати свої ринкові позиції, розширювати сфери діяльності, покращувати якість управління власним капіталом, і все це неможливе без ефективного інвестування.

Інвестиційна діяльність підприємства – це сукупність дій, спрямованих на формування та реалізацію інвестиційної стратегії для досягнення стратегічних цілей. Вона включає наступні складові:

- Аналіз інвестиційного середовища: оцінка макроекономічних, галузевих та ринкових умов, які можуть впливати на успіх інвестицій.
- Вибір інвестиційних об'єктів: аналіз різних варіантів інвестування та визначення тих, що відповідають стратегічним цілям підприємства.
- Формування інвестиційного портфеля: розподіл інвестицій між різними активами для оптимального поєднання ризику та прибутковості.
- Реалізація інвестиційних проектів: управління проектами для досягнення визначених фінансових та операційних результатів.
- Оцінка ефективності: контроль виконання інвестиційної стратегії та оцінка ефективності кожного проекту.

Цілі інвестиційної діяльності можуть варіюватися залежно від конкретного підприємства та галузі, але основними зазвичай є:

- Зростання прибутку: інвестування в проекти або активи, які забезпечують вищу прибутковість.
 - Розширення ринку: інвестиції, спрямовані на розширення присутності на нових ринках або зміцнення позицій на тих, що вже існують.
 - Модернізація та інновації: оновлення технологій та обладнання для підвищення ефективності та конкурентоспроможності.
 - Диверсифікація ризиків: інвестування у різні види активів для зниження ризику фінансових втрат.
- Інвестиційна діяльність підприємства поділяється на кілька видів:
- Реальні інвестиції: вкладення коштів у матеріальні активи, такі як обладнання, нерухомість, виробничі потужності.
 - Фінансові інвестиції: інвестування в цінні папери, інвестиційні фонди та інші фінансові інструменти.
 - Інтелектуальні інвестиції: вкладення у нематеріальні активи, такі як патенти, ліцензії, дослідження та розробки.

На інвестиційні рішення підприємства впливають різні фактори:

- Економічні умови: інфляція, рівень безробіття, валютні курси, процентні ставки.
- Політична стабільність: закони, податки, регулювання інвестиційної діяльності.
- Ринкові тенденції: попит і пропозиція, конкуренція, технологічні зміни.
- Фінансовий стан підприємства: доступ до капіталу, ліквідність та боргове навантаження.

Інвестиційна діяльність є основою для довгострокового розвитку підприємства. Вона дозволяє:

- Підвищити прибутковість: інвестування у вигідні проекти допомагає підприємству збільшити свої доходи.
 - Покращити конкурентоспроможність: модернізація технологій та оновлення обладнання підвищують ефективність виробництва.
 - Забезпечити стійкість: диверсифікація інвестицій знижує ризики, пов'язані з коливаннями ринку.
- У даній статті ми фокусуємо нашу увагу на інвестиціях, що можуть бути здійснені на організованих ринках капіталу, тобто на регульованих фінансових майданчиках, де здійснюється купівля-продаж цінних паперів та інших інвестиційних інструментів.

Особливостями таких інвестицій є:

- Потенційно висока ліквідність через велику кількість покупців і продавців на цих ринках
- Подільність, оскільки характер активів дозволяє купляти і продавати їх частинами
- Прозорість оцінки поточної вартості через публічність ціноутворення
- Диверсифікація, тобто можливість інвестувати в різні види інструментів і різних емітентів, що дозволяє створити збалансований портфель для зниження ризиків
- Додаткова захищеність через наявність специфічних регуляцій і вимог для лістингу
- Підзвітність об'єкта інвестування навіть у випадках, коли інвестор не має істотної участі в капіталі
- Доступ до активів, що некорельовані або обернено корельовані із основним бізнесом емітента

Коваленко Ю.М., Корнєєв В.В., Белінська Я.В. [3] визначають сутність та етапність управління активами інституційних інвесторів, що є актуальними і для більш загального управління фінансовими інвестиціями підприємства на організованих ринках капіталу:

1. Визначення обсягу потенційного вкладення коштів/капіталу, а також основних цілей інвесторів
2. Проведення моніторингу фінансових інструментів, де аналізуються і ретельно вивчаються окремі види фінансових інструментів, емітенти та торговці

3. Формування інвестиційного портфеля
4. Управління портфелем фінансових інструментів
5. Оцінка ефективності управління активами

Зазначимо, що підприємство у загальному випадку не є професійним учасником фінансових ринків, отже деякі з етапів, особливо розробка та реалізація складних інвестиційних стратегій, можуть реалізовуватися із залученням фінансових організацій, що спеціалізуються на управлінні активами і подібних послугах.

Також важливо відмітити, що у загальному випадку інвестування на організованих ринках іноді може переслідувати і нефінансові цілі, наприклад створення впливу на емітентів або хеджування ризиків операційної діяльності.

Виходячи із цілей інвестиційної діяльності підприємства та особливостей інструментів, що обертаються на організованих ринках капіталу, можемо сформулювати можливості, що надає інвестування на регульованих ринках капіталу бізнес-структурам:

- Доповнювати і збалансовувати фінансові потоки
- Вкладати тимчасово вільні кошти, а також швидко їх вивільняти
- Хеджувати ризики основної діяльності
- Безперервно отримувати об'єктивну оцінку вартості інвестицій
- Інвестувати у ризиковані напрямки та нові ринкові ніші без необхідності розширення операційної діяльності і нарощування капітальних інвестицій
- Отримувати особливий рівень комунікації із емітентом для побудови майбутніх більш глибоких зв'язків, партнерств та альянсів

Узагальнюючи вищезазначене, сутністю управління інвестиційною діяльністю підприємства на організованих ринках капіталу є комплексна діяльність щодо визначення цілей інвестування і шляхів їх досягнення, оцінки об'єктів інвестування, управління інвестиційним портфелем, аналізу і контролю ефективності інвестування. Завданнями такої діяльності є досягнення визначених підприємством цілей інвестування із використанням особливостей і переваг, що характерні для активів, які обертаються на організованих ринках капіталу.

Із стратегічної точки зору, важливо використовувати не лише очевидні можливості, такі як вкладення у фінансові активи тимчасово вільних коштів, але і формувати комплексні підходи до балансування особливостей основної діяльності підприємства, компенсації певних ризиків, виявлення і використання додаткових можливостей, що сприяють довгостроковому розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Організовані ринки капіталу відіграють критичну роль у сучасній економіці, надаючи підприємствам можливість залучати капітал, ефективно управляти інвестиціями та підвищувати рівень довіри інвесторів. Вони створюють платформу для прозорого ціноутворення, сприяють ліквідності інвестицій та забезпечують суворі стандарти звітності. Це робить їх потенційно дуже важливою частиною інвестиційної діяльності будь-якої компанії.

Найбільш поширені цілі інвестиційної діяльності на організованих ринках капіталу пов'язані з тимчасовим вкладенням вільних коштів для отримання додаткового прибутку. Але потенціал можливостей, що надають організовані ринки, дозволяє ставити більш амбітні задачі для такої діяльності. Ефективне управління інвестиціями на організованих ринках може не тільки сприяти збільшенню прибутковості, але і збалансовувати грошові потоки та навіть сприяти швидшому досягненню стратегічних цілей підприємства.

Подальші дослідження мають бути присвячені виявленню специфічних потреб бізнес-структур, які можуть бути задоволені із використанням інструментів фондових ринків, а також розробці інвестиційних стратегій і відповідних методик.

Література

1. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес : монографія / І. М. Грищенко. – Київ : Грамота, 2016. – 520 с.
2. Тимошик Н.С. Особливості оперативного управління фінансовими інвестиціями. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. № 20(15). С. 278-283.
3. Коваленко Ю.М., Корнєєв В.В., Белінська Я.В. Особливості інвестиційної діяльності учасників ринків капіталу. . Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія «Економіка» :

науковий журнал. Вид-во НаУОА, вересень 2023. No 30(58). С. 55–63. DOI: 10.25264/2311-5149-2023-30(58)-55-63

4. Коваленко Ю.М. Інституціалізація фінансового сектору економіки : монографія . - Ірпінь: НУДПСУ, 2013, 608с.

5. Іванюта М.О. Управління фінансовими інвестиціями торговельних підприємств в інструменти фондового ринку. Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених "Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді" 22 жовтня 2021 року. 2021. С. 178-180.

References

1. Hryshchenko I. M. Pidpriemnytskyi biznes : monohrafiia / I. M. Hryshchenko. – Kyiv : Hramota, 2016. – 520 s.
2. Tymoshyk N.S. Osoblyvosti operatyvnoho upravlinnia finansovymy investytsihamy. Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. 2010. No 20(15). С. 278-283.
3. Kovalenko Yu.M., Kornieiev V.V., Belinska Ya.V. Osoblyvosti investytsiinoi diialnosti uchashnykiv rynkiv kapitalu. . Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia «Ekonomika» : naukovyi zhurnal. Vyd-vo NaUOA, veresen 2023. No 30(58). S. 55–63. DOI: 10.25264/2311-5149-2023-30(58)-55-63
4. Kovalenko Yu.M. Instytutstyalizatsiia finansovoho sektoru ekonomiky : monohrafiia . - Irpin: NUDPSU, 2013, 608s.
5. Ivaniuta M.O. Upravlinnia finansovymy investytsihamy torhovelnykh pidpriemstv v instrumenty fondovoho rynku. Materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii zdobuvachiv vyshchoi osvity i molodykh vchenykh "Aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku Ukrainy v haluzi upravlinnia ta administruvannia: initsiatyvy molodi" 22 zhovtnia 2021 roku. 2021. S. 178-180.